

بررسی آلکالوئیدهای گیاه نرگس (*Narcissus tazetta L.*)

سیده حمیرا سلیمانی^{۱*}، فرانسواز برنارد^۲، محسن امینی^۳، رمضانعلی خاوری نژاد^۴

۱- دانشجوی دکتری، گروه زیست‌شناسی گیاهی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

۲- استادیار، گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه شهید بهشتی

۳- دانشیار، گروه شیمی دارویی، دانشکده داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

۴- استاد، گروه زیست‌شناسی گیاهی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

*آدرس مکاتبه: تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، گروه زیست‌شناسی گیاهی

تلفن: ۰۲۱ (۴۴۸۱۷۱۷۵) - ۰۲۱ (۴۴۸۱۷۱۷۰)، نامبر: ۰۲۱

پست الکترونیک: moho_plant@yahoo.com

تاریخ تصویب: ۲۴/۶/۸۶

تاریخ دریافت: ۸/۶/۸۵

چکیده

مقدمه: گیاه نرگس متعلق به خانواده *Amaryllidaceae* گیاهی است تک لپه، پایا و دارای پیاز. این گیاه زینتی معطر، دارای آلکالوئیدهای متنوعی است که خواص ضدتوموری، ضدویروسی و آنتی کولینرژیک دارند.

هدف: این تحقیق به منظور شناسایی آلکالوئیدهای موجود در پیازهای گیاه نرگس متعلق به استان گیلان در مرحله پس از گل دهی صورت گرفته است.

روش بررسی: از پیازهای گیاه نرگس ابتدا یک عصاره اتانولی تهیه شد. این عصاره با کمک حلالهای متفاوت (دی‌اتیل اتر، کلروفرم و محلول آبی کربنات‌سدیم) استخراج شد تا در نهایت عصاره روغنی حاوی مخلوطی از آلکالوئیدها به دست آمد. عصاره حاصل توسط TLC به اجزای تشکیل‌دهنده خود تفکیک شد. پس از جداسازی آلکالوئیدهای موجود، شناسایی آن‌ها با بررسی طیف‌های NMR، IR و MASS صورت گرفت.

نتایج: پژوهش حاضر وجود سه آلکالوئید همولیکورین، تازتین و ایسمین را در پیازهای گونه *N. tazetta* متعلق به کشور ایران نشان داد.

نتیجه‌گیری: آلکالوئیدهای تازتین و مشتق دمتیله همولیکورین که دارای خواص مهم دارویی هستند در این گونه گیاهی قبلاً توسط سایر محققین گزارش شده است ولی آلکالوئید ایسمین با خاصیت کاهندگی فشار خون، برای اولین بار در این تحقیق از گونه *N. tazetta* استخراج گردید.

گل واژگان: گیاه نرگس، آلکالوئید، تازتین، همولیکورین، ایسمین

مقدمه

فعالیت‌های ضدتوموری، ضدپiroسی و آنتی کولنیرزیک نشان می‌دهند [۴]، به عنوان مثال گالانتامین که آلکالوئید اصلی در *N. confusus* است در درمان ضعف عضلانی و بیماری سیستم عصبی و همچنین آلزایر استفاده می‌شود [۱۵]. سنتز شیمیایی آلکالوئیدها اغلب غیرممکن بوده و تنها منع استخراج آن‌ها گیاهان است. تاکنون تحقیقی بر روی آلکالوئیدهای گیاه نرگس در ایران صورت نگرفته است. بر این اساس در این تحقیق استخراج و شناسایی برخی آلکالوئیدهای گیاه *N. tazetta* بررسی شد.

مواد و روش‌ها

نمونه‌گیری

گیاه *Narcissus tazetta* از روستای ضیابر از توابع بندرانزلی در تاریخ ۸۴/۲/۱۵ در مرحله پس از گل‌دهی جمع‌آوری گردید. پس از جدا کردن اندام‌های هوایی، ریشه‌ها و فلس‌های خشک سطحی پیازها در شرایط سایه و هوای آزاد خشک شده و سپس برای استخراج و شناسایی آلکالوئیدها استفاده شدند.

استخراج آلکالوئیدها

یک کیلوگرم از پیازهای مذکور با اتانول ۹۶ درصد آسیاب شد. پس از ۴۸ ساعت این عصاره اتانولی صاف شده و در دستگاه تقطیر دورانی در خلاء^۱ تحت دمای ۴۰ درجه سانتی‌گراد به حجم یک پنجم رسانده شد. pH این عصاره الكلی تغليظ شده به کمک اسید استیک گلاسیال بر روی ۴ تنظیم شد. عصاره اسیدی پس از فیلتر شدن، چهار مرتبه با دی‌اتیل‌اتر شستشو داده شد تا مواد آلی و ترکیب‌های رنگی موجود در آن خارج شود. در ادامه فاز آبی، چهار مرتبه توسط کلروفرم استخراج شد تا آلکالوئیدهای محلول در کلروفرم جدا شوند. این آلکالوئیدهای محلول در کلروفرم پس از پراندن حلال، عصاره A نامیده شدند.

گیاه نرگس^۱ از تیره Amaryllidaceae گیاهی پایه، دارای پیاز به قطر ۵–۳ سانتی‌متر و برگ‌های قاعده‌ای، تخت یا ناوданی است. ساقه آن به ارتفاع ۵۲ سانتی‌متر و معمولاً استوانه‌ای شکل است. گل آذین به صورت چتر و دارای ۲ تا ۱۱ و به ندرت ۱۵ گل است. گل‌ها دارای گلبرگ‌های سفیدرنگ و تخمرنگی و تاج آن به رنگ زرد یا کم و بیش نارنجی است. میوه آن به صورت کپسول و زمان گل‌دهی آن از بهمن تا فروردین است [۱].

این گونه بومی فرانسه، پرتغال، اسپانیا و نواحی مدیترانه‌ای بوده [۲] و محل رویش آن در ایران مازندران، گیلان، گرگان، استان فارس، بهبهان و بوشهر است [۳].

این گیاه زیستی به جهت دارا بودن خواص دارویی بسیار مورد توجه است [۴]، به عنوان مثال گل‌ها و پیازهای آن در درمان تب دوره‌ای و اسهال خونی و ریشه‌های آن در درمان آبسه، جوش‌ها و بیماری‌های پوستی استفاده می‌شود [۵]. لکتین‌های جدا شده از این گیاه نیز فعالیت ضد HIV-1 از خود نشان می‌دهند [۶]. از گیاه نرگس آلکالوئیدهای متنوعی استخراج گردیده است که دارای فعالیت‌های بیولوژیکی و فارماکولوژیکی بسیاری است [۷].

آلکالوئیدها یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین گروه‌های متابولیت‌های ثانویه گیاهان، موادی هستند قلیایی که در مولکول خود دارای یک یا چند اتم ازت است که معمولاً در حلقه هتروسیکل قرار دارند [۸]. آلکالوئیدها اغلب برای انسان سمی بوده ولی فعالیت بیولوژیکی برخی از آن‌ها منجر به استفاده آن‌ها به عنوان داروها، محرك‌ها، سموم و مواد مخلر شده است [۹].

بررسی بر روی آلکالوئیدهای آماریلیداسه با جداسازی لیکورین از *N. pseudonarcissus* در سال ۱۸۷۷ آغاز شد [۱۰] و تاکنون بالغ بر ۱۰۰ آلکالوئید مشتق از فنیل‌آلانین و تیروزین از اعضای خانواده آماریلیداسه جدا شده است [۱۱، ۱۲]. آلکالوئیدهای مختلفی شامل بوفانیزین^۲، همولیکورین^۳، همانتمین^۴ و تورتوسین^۵ در گونه‌های مختلف *Narcissus* گزارش شده است [۱۳، ۱۴]. آلکالوئیدهای آماریلیداسه

¹ *Narcissus tazetta* L.

³ Homolycorine

⁵ Hortuosine

² Buphanisine

⁴ Haemanthamine

¹ Rotary evaporator

با مقایسه طیف‌های حاصل با طیف‌های آalkالوئیدهایی که تاکنون شناسایی شده‌اند، نام ترکیبات جدا شده از پیازهای *N. tazetta* تعیین شد.

نتایج

مقدار ۳۴۲ میلی‌گرم (0.034 g) درصد) عصاره A و ۴۳۵ میلی‌گرم (0.044 g) درصد) عصاره C از پیازهای *N. tazetta* از پیازهای استخراج شد. ویژگی‌های ترکیب‌های جدا شده از عصاره C به شرح زیر است:

ترکیب ۱ آalkالوئیدی با فرمول مولکول C₁₈H₂₁NO₄ جرم مولکولی ۳۱۵ است که بر اساس مقایسه داده‌های طیف‌های آن با طیف‌های آalkالوئیدهای موجود با نام همولیکورین شناخته شد. ساختمان مولکولی آن در شکل (a) ملاحظه می‌شود. این ماده به مقدار ۵۰ mg از عصاره C جدا گردید.

مشخصات طیف‌های ¹HNMR, ¹³CNMR, IR و MASS این ماده به صورت زیر هستند.

¹HNMR (CDCl₃) δ: 7.50 (s, 1H, H7), 6.95 (s, 1H, H10), 5.40-5.50 (m, 1H, H3), 4.73-4.75 (m, 1H, H1), 3.89 and 3.88 (two s, 6H, OCH₃), 3.04-3.12 (m, 1H, H12- α), 2.66-2.71(m, 1H, H4- α), 2.60-2.65 (m, 1H, H10- β), 2.60-2.65 (m, 2H, H11), 2.40-2.50 (m, 2H, H2), 2.24 (dd, J = 18, 9.2 Hz, 1H, H12- β), 1.95 (s, 3H, NCH₃).

IR (KBr) v (cm⁻¹): 1715(CO), 1603(C=C).

MASS (m/z), (rel.int.): 315[M]⁺ (5), 257 (10), 206 (15), 178 (62), 109 (100), 108 (29), 94 (7), 82 (8).

¹³CNMR (CDCl₃) δ: 166 (CO), 153.4 (C9), 149.5 (C8), 141 (C4), 138 (C13), 117.1 (C14), 115.6 (C3), 112.1 (C7), 111.1 (C10), 66.9 (C-4 α), 56.8 (C12), 56.7 (OCH₃), 56.5 (OCH₃), 44.2 (NCH₃), 44.0 (C10b), 31.5 (C2), 28. 29 (C11).

ترکیب ۲، با فرمول مولکولی C₁₈H₂₁NO₅ و جرم مولکولی ۳۳۱ که براساس مقایسه طیف‌های آن با طیف‌های آalkالوئیدهای شناخته شده، تازتین³ نامیده می‌شود. ساختمان

محلول آبی با کربنات سدیم¹ یک مولار قلیایی شده (pH ۸ - ۹) و سپس چهار مرتبه با کلروفرم استخراج شد. با افزودن سولفات سدیم انیدر، ابتدا عصاره بی آب و سپس تغییظ شد. بعد از آن به مدت ۲۴ ساعت در دمای ۴ درجه سانتی‌گراد نگهداری شد و پس از صاف کردن این محلول کلروفرمی، حلال آن تقطیر گشت تا یک عصاره روغنی قهوه‌ای رنگ حاصل شد (عصاره C). این عصاره که مخلوطی از آalkالوئیدهای نسبتاً خالص است اصطلاحاً آalkالوئید خام² نامیده می‌شود [۱۶].

تفکیک و خالص‌سازی آalkالوئیدها

آalkالوئید خام حاصل توسط کروماتوگرافی لایه نازک به اجزای تشکیل‌دهنده خود تفکیک گردید. به این ترتیب که عصاره C در مقداری کلروفرم حل شده و بر روی پلیت‌های سیلیکاژل لکه‌گذاری شد و در تانکی با حلال ۲:۱ (اتیل‌استات: متانول) قرار گرفت. در بررسی پلیت‌ها با UV (۲۵۴ nm) سه باند مشاهده شد که پس از رنگ‌آمیزی با معرف درازن دورف مشخص شد هر سه دارای ساختار آalkالوئیدی هستند. این اجسام از روی پلیت جدا شده و پس از جداسازی سیلیکاژل از آن‌ها، شناسایی شدند.

شناسایی آalkالوئیدها

جهت تشخیص ساختمان و جرم مولکولی هریک از آalkالوئیدهای جدا شده، طیف‌های ¹HNMR, ¹³CNMR, IR و MASS آن‌ها سنجیده و ارزیابی شد. طیف NMR با استفاده از کلروفرم دوتره⁴ توسط دستگاه FT-NMR (Bruker) با قدرت ۷ تولا و فرکانس ۳۰۰ MHz حاصل شد. طیف IR (مادون قرمز) اجسام توسط دستگاه طیف سنج Bomem - MB100 به دست آمد و طیف جرمی این اجسام Finnigan MaT - TSQ نیز توسط دستگاه طیف سنج جرمی ۷۰ حاصل گردید.

¹ Tazettine

² Crude alkaloid
³ TLC

⁴ CDCl₃

با طیف‌های آلکالوئیدهای شناسایی شده، ایسمین^۱ نام دارد.
ساختمان آن در شکل (c - ۱) مشاهده می‌شود.

مشخصات طیف‌های ایسمین به صورت زیر است:

¹H NMR (CDCl₃) δ: 7.30 (ddd, J = 8.1, 7.2, 1.6 Hz, 1H, H3), 7.04 (s, 1H, H10), 6.98 (dd, J = 7.3, 1.7 Hz, 1H, H1), 6.85 (ddd, J = 7.3, 7.3, 1.1 Hz, 1H, H2), 6.76 (dd, J = 8.1, 1.1, Hz, 1H, H4), 6.70 (s, 1H, H7), 6.02 (s, 2H, OCH₂O), 4.24 (d, J = 12Hz, 1H, H6), 2.76 (s, 3H, NMe).

IR (KBr) ν (cm⁻¹): 3430, 1605, 1580, 1250, 1050, 930.

MASS (m/z), (rel. int.): 257 [M] + (35), 238 (100), 196 (20), 109 (29).

¹³C NMR (CDCl₃) δ: 148.01 (C9), 147.94 (C8), 147.03, (C- NMe), 134.33 (C11), 131.5 (C5), 130.32 (C2), 129.43 (C4), 127 (C12), 118.55 (C3), 111.28 (C1), 110.66 (C7), 110.33(C10), 101.67 (OCH₂O), 64.20 (CH₂OH), 30.10 (NMe).

این ماده به مقدار ۲۰ mg از یک کیلوگرم پیاز *N. tazetta* جدا شد.

این آلکالوئید در شکل (b - ۱) منعکس شده است. مشخصات طیف‌های تازتین به صورت زیر است:

¹H NMR (CDCl₃) δ: 6.86 (s, 1H, H12), 6.48 (s, 1H, H9), 6.14 (d, J = 10.5 Hz, 1H, H2), 5.90 (s, 2H, OCH₂O), 5.63 (d, J = 10.5 Hz, 1H, H1), 4.97 (d, J = 15 Hz, 1H, H8), 4.63 (d, J = 15 Hz, 1H, H8), 4.13- 4.18 (m, 1H, H3), 3.47 (s, 3H, OCH₃), 3.43 (d, J = 10 Hz, 1H, H6- α), 2.92 (bs, 1H, H4- α), 2.70 (d, J = 10 Hz, 1H, H6- β), 2.44 (s, 3H, NMe), 2.20-2.38 (m, 1H, H4- α), 1.60-1.63 (m, 1H, H4- α).

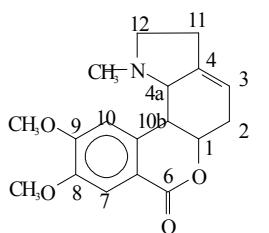
IR (KBr) ν cm⁻¹: 3373 (OH), 2928, 2855, 1484, 1245, 1088, 1038.

MASS (m/z), (rel. int.): 331 (25), 316 (15), 298 (20), 247 (100), 201 (20), 199 (18), 153 (16), 115 (19), 70 (25).

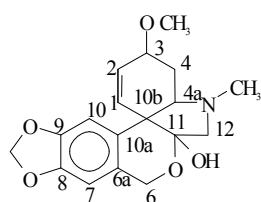
¹³C NMR (CDCl₃) δ: 147.0 (C11), 146.8 (C10), 130.9 (C2), 129.0(C13), 128.1 (C14), 125.9 (C12), 109.7 (C9), 104.4 (OCH₂O), 102.2(OCH₂O), 101.3 (C6- α), 73.1 (C3), 70.6 (C8), 65.5 (C4- α), 62.4 (C6- β), 56.5 (OCH₃), 50.2 (NMe), 42.7 (C6), 30.1 (C4).

این ماده به مقدار ۲۵ میلی‌گرم از عصاره C جدا شد.

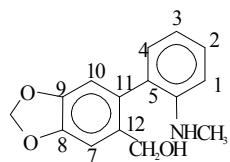
ترکیب ۳ آلکالوئیدی با فرمول C₁₅H₁₅NO₃ و جرم مولکولی ۲۵۷ است که براساس مقایسه داده‌های طیف‌های آن

a

b

c

شکل شماره ۱ - ساختمان مولکولی آلکالوئیدهای استخراج شده از پیازهای *Narcissus tazetta*

– همولیکورین b – تازتین c – ایسمین

¹Ismine

بحث

حالی‌که در تحقیق حاضر علاوه بر تازتین آکالولیدهای همولیکورین و ایسمین نیز از پیازهای *N. tazetta* جدا گردید. تازتین که در گونه‌های *N. confusus* [۱۷]، *N. tazetta* [۲۱] و *N. contabricus* [۲۱] وجود دارد، آکالولیدی است که با جلوگیری از رشد پلاسمودیوم فالیسپاروم^۳، خاصیت ضدمالاریایی نشان داده است. این ترکیب مسکن نیز محسوب می‌شود.

همولیکورین اثر سمیت سلولی علیه سلول‌های LMTK فیبروبلاستیک دارد و تاکتون از گیاه کامل *N. bujei* [۲۲] و *N. tazetta* [۶] جدا گردیده است. در گونه *N. confusus* شکل دمتیله این آکالولید (9-O-demethylhomolycorine) گزارش شده است [۱۳]. در حالی‌که در پژوهش حاضر از این گونه گیاهی ترکیب همولیکورین در مرحله پس از گل‌دهی استخراج گردیده و آکالولید 9-O-demethylhomolycorine در مرحله قبل از گل‌دهی در پیازها حضور دارد (نتایج متشر نشده است).

ایسمین کاهنده فشار خون است [۲۳]. این آکالولید که تاکتون فقط در دو گونه *N. asturiensis* [۲۴] و *N. bulbocodium* [۲۵] شناسایی شده است، در تحقیق حاضر، برای اولین بار از پیازهای گونه *N. tazetta* استخراج گردید.

¹ Liabres ² Bergonon

³ *Plasmodium falciparum*

لیابرس^۱ و همکاران (۱۹۸۶) [۱۶] با همین روش استخراج موفق به جداسازی ۲۲۲ mg عصاره A و ۱۷۷ mg عصاره C از یک کیلوگرم اندام‌های هوایی گونه از *N. requienii* رویش یافته در استرالیا در مرحله گل‌دهی شدند. در حالی‌که در بررسی صورت گرفته ۳۴۲ mg عصاره A و ۴۳۵ mg عصاره C از یک کیلوگرم پیازهای گونه *N. tazetta* در مرحله پس از گل‌دهی حاصل شد، و این مطابق با یافته‌های برگونون^۲ و همکاران است که مقدار آکالولیدها در مرحله پس از گل‌دهی بیشتر از زمان گل‌دهی است [۱۷]. اگرچه بیوستر آکالولیدها به طور ژنتیکی و طی مراحل نموی سلول و بافت کنترل می‌شود [۱۸، ۱۹]، اما توسط عوامل محیطی مختلف مانند نور، دمای بالا و موادمعدنی نیز تاثیر می‌پذیرد [۲۰]. از این رو کمیت و کیفیت آکالولیدها بسته به گونه گیاه، فصل برداشت، مکان برداشت و نوع اندامی که جهت استخراج استفاده می‌شود، متفاوت گزارش شده است.

تاکتون از گونه *N. tazetta* آکالولیدهای بوفانیسین، همانتمین، گالانتامین، تازتین، 3 استخراج شده است [۱۳]، در

منابع

1. Rechinger KH. Flora Iranica. *Academische Druck-u. Verlaganstalt*. 1984; 67: 7.
2. Judd WS, Campbll CS, Kellogg EA, Stevens PF. Plant systematics: A phylogenetic Approach, Sinauer Associates, Inc. USA. 1999, pp: 180 - 191.
3. Ghahreman A. Flore de l'Iran en couleur naturelle. 1nd ed. Institut des recherches des forets et des paturages departement botanique, Iran. 1978, 1, pp: 115.
4. Martin F. The Amaryllydaceae alkaloids. In: The Alkaloids, Academic press. Newyork. 1987, pp: 251 - 376.
5. Duke JA. Ayensu ES. Medicinal Plants of China. Reference Publications Inc. Michigan. 1985; pp: 283.
6. Lopez S, Armand - Ugon M, Bastida J, Viladomat F. Anti-human immunodeficiency virus type 1 (HIV - 1) activity of lectins from *Narcissus* species. *Planta Med*. 2003; 69: 109 - 112.
7. Arrigoni O, De Gara L, Pacilla C. Lycorine: A powerful inhibitor of L - galactono-γ-lactone

- dehydrogenase activity. *J. Plant Physiol.* 1997; 150: 362 - 364.
- 8.** Pelletier SW. The nature and definition of an alkaloid. In: Pelletier SW. John Wiley & Sons, New York. 1983, pp: 1 - 31.
- 9.** Facchini PJ. Alkaloid biosynthesis in Plants: Biochemistry, cell biology, molecular regulation and metabolic engineering applications. *Annu. Rev. Plant Physiol. Plant Mol. Biol.* 2001; 52: 29 - 66.
- 10.** Cook JW, Loudon JD. The Alkaloids. Academic press. New York. 1952, pp: 439 - 457.
- 11.** Ghosal SH, Saini KS, Razdan S. Crinum alkaloids: Their chemistry and biology. *Phytochem.* 1985; 24: 2141 - 2156.
- 12.** Suau R, Gomez AI, Rico R, Vazquez Tato MP, Castedo L, Riguera R. Alkaloid N - Oxides of amaryllidaceae. *Phytochem.* 1988; 27: 3258 - 3287.
- 13.** Sener B, Koyuncu M, Bingol F, Muhtar F. production of bioactive alkaloids from Turkish geophytes. <http://www.Iupac.Org/symposia/proceedings>.
- 14.** Bastida J, Viladomat F, Liabres JM, Codina C, Feliz M, Rubiralta M. Alkaloids from *Narcissus confusus*. *Phytochem.* 1987; 26: 1519 - 1524.
- 15.** Ghous T, Townshend A. Flow injection determination of neostigmine and galanthamine by immobilised acetylcholinesterase inhibition. *Analytica chimica Acta.* 1998; 372: 379 - 389.
- 16.** Liabres JM, Viladomat F, Bastida J, Codina C, Serrano M, Rubiralta M. Two alkaloids from *Narcissus requienii*. *Phytochem.* 1986; 25: 1453 - 1459.
- 17.** Bergonon S, Codina C, Bastida J, Mele E. Galanthamine production in shoot - clump cultures of *Narcissus confusus* in liquid - shake medium. *Plant Cell, Tissue, Org. Cult.* 1996; 45: 191 - 199.
- 18.** Deluca, V, Culter A. J. Subcellular localization of enzymes involved in indole alkaloid biosynthesis in *Catharanthus roseus*. *Plant Physiol.* 1987; 85: 1099 - 1102.
- 19.** Deluca V, St- Pierre B, Vazquez - Flota F. Indole alkaloid biosynthesis in *Catharanthus roseus*: The establishment of a model system. In: Lo Schiavo F, Last L, Morelli G. *Cellular Integration of Signaling Pathway In Plant Development*. Springer - Verlag. Berlin. 1998, pp: 17 - 87.
- 20.** Chatterjee SK, Nandi RP, Bharati P, Yonjan B, Yonzon MK. Improvement studies on some alkaloid yielding medicinal plants. *Med. Arom. Spice plants.* 1988, 188: 39 - 46.
- 21.** Bastida J, Contreras JL, Codina C, Wright CW, Philipson JD. Alkaloids from *Narcissus cantabricus*. *Phytochem.* 1995; 40: 1549 - 1551.
- 22.** Labrana J, Choy G, Solans X, Font-Bardia M, De la Fuente G, Viladomat F, Codina C, Bastida J. Alkaloids from *Narcissus bujei* (Amaryllidaceae). *Phytochem.* 1999; 50: 183 - 188.
- 23.** Schmeda - Hirschmann G, Rodriguez JA, Loyola JI, Astudillo L, Bastida J, Viladomat F, Codina C. Activity of amaryllidaceae alkaloids on the blood Pressure of normotensive rats. *Pharm. Pharmacol. Commun.* 2000; 6: 309 - 312.
- 24.** Viladomat F, Selles M, Codina C, Bastida J. Alkaloids from *Narcissus asturiensis*. *Planta Med.* 1997; 63: 583.
- 25.** Seijas JA, Vazquez- Tato MP, Seijo- Muras J, Ramil – Rego P. Alkaloids from *Narcissus bulbocodium* L. 8th International Electronic Conference on Synthetic Organic Chemistry. 2004, 1 - 30 November.

